



KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostorturca 1868. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr., s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetéseket felvételnek Bécsben Oppel Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasensteint és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (grosse Feldgasse Nr. 30.).
Nyilvántartási cikkek sora után 20 kr. előleg befizetés mellett a szerkesztőséghez czímzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen a lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délel. **Előfizetési ár:** egész évre 12 frt, fél évre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Pest, április 8. 1868.

(D.) Az országgyűlés kiegyenlítően a közös kérdéseket, most már a belreformok, az átalakítás fontos kérdéseire megy át. Rendbe hozván dolgunkat a szomszéddal, most már saját háztartásunkat nyugodtan rendezhetjük. Nyugodtan? az igaz, hogy úgy kellene, de szélső izgatások metelyezik a nép kedélyét, a törvényt íránt, melyet a magyar ember mindig tisztelni tanult, mint a rend és belnyugalom, a vagyon, személy s a szabadság egyéb követelményeinek biztosítását, e törvény íránt tisztelatlanságot hirdettek a nép között oly lapok, melyek túlbuzgó áldozatai által több ezer példányban ingyen szórakoztatnak a nép közé, hogy annak csöndes nyugalmát s békés érzelmeit megmetelyezzék, s e szélső izgatásoknak proselitáivá válnak oly egyének, kiknek multjok szennyes egyénileg, vagy politikailag, kik bűnökért közkeresetek alatt voltak, vagy Bach absolutismusát híven szolgálva részt vettek a becsületes hazafiak üldözésében s elfogdosatásában.

Hiszem, hogy a nép gyalázatos multjokról fel fogja ismerni ezen hamis prófétákat, s hinni azoknak fog, a kik tisztán állanak előtte hazafias multjokkal, s be nem moskolt egyéni jellemökkel.

De ha a nép nagyobb józan részébe biznunk lehet, ki tagadhatja meg egyesektől a lázas vért, a durvaságot s a kicsapongó hajlamokat, és ki hozhatja kétségbe, hogy az ámitás és bujtogatás végre is gyűjthet össze lázongó tömegeket, kivált ha valóban több lap azon gyanításában, hogy e veszélyes propagandák mellett muszka és porosz pénz is dolgozik, mely által a túlbuzgó hazafiságot kizsákmányolják idegen hatalmak, melyeknek más törekvése nem lehet, mint Magyarországot szétrobbantani, lelékni őt azon reményteljes állásról, melyet az európai nemzetesaládban a dynastia élettapasztalati s hazánk legnagyobb emberének higgadt és határozott politikája által elfoglalt.

Hogy messzre mentek ezen üzemek, annak alig lehet hatályosb bizonyítéka, mint éppen az, hogy Perczel is, ki egyik szélsőbb gondolkozásu magyar, kivették türelméből; ő is, kinek eleme volt a csaták tüze és az agitatio, veszélyt, lázadásra törekvést lát ezen üzemekben, s ki annyi éven át száműzöttként élve a külföldön, eléggé megítélheti, mekkora veszélyt hozna hazánkra a rend felbomlása, s e vizsaly előrelátásának annak mérgét annyira érzi, hogy életét lesz kész odadobni a haza azon alkotmányos rendjének fenntartására s megvédésére, melyet nem fegyverrel, nem lázadással, hanem ezeknél hatalmasb és dicsőbb tényezővel: a józan észszel és kölcsönös méltányossággal vívott ki magának a magyar nemzet, követve azon nagy embernek vezérszavát, kit nem hiúsíthat, nem dicsvágy, nem hatalomszomj, hanem a tiszta és emelkedett hazafiság ösztönzött arra, hogy a nemzet élére álljon, ott hivatását betöltse, s midőn egy sereg söpredék, kinek az ország előtt semmi multja nincs, sárral dobálja dicső nevét, ő hidegen és megrendíttelenül haladjon meggyőződése útján, hol róla minden gúny és rágalom ama zajongó tömegekre visszahullt, s alakja mindinkább emelkedik ki Európa méltánylatában s a magyar nemzet napi történelmében.

Életem legkedvesebb napjai közé számítom azokat, melyeket e nagy és fényes hisztoriai egyéniség körében s magas szellemének befolyása alatt töltöttem. Tiszteletben áll az ő neve mindenki előtt, kit a közélet terén egyenes és tiszta hazafi meggyőződés vezet, ki elég emelkedett miveltségi ponton áll, hogy az óriás pyramist egész fonséges alakjában láthassa, s ki nem hju saját magában keresni a nagyságot; de elég nagy és érett arra, hogy mások nagyságában hazája dicsőségeért örvendezhessen.

Miután a rend mellett oly szélsőbb nézetűek is, mint Perczel, ily hatályos szót emelnek, s ily elhatározott föllépést tesznek, remélni lehet, hogy egy sereg oktalán, megvesztegetett, vagy túlbuzgóan rajongó egyéniség, a nép polgári erkölcsét, politikai higgadságát s törvény és korona iránti tisztelet-érzetét megfertőztetni nem fogja, s így azt is remélhetjük, a mint előbb mondtam, hogy

belügyeink rendbehozásához nyugodtan foghatunk.

A betérjesztett első kérdések már figyelmet gerjeszthetnek. A román metropolitaság törvényesítése s azon méltányos és jóindulatu hang, melylyel e törvényjavaslat tartva van, az első meggyőződést adhatja a külön hitfelekezeteknek s nemzetiségeknek, hogy a magyar politika szabadelvű ductusában anyagi és szellemi, vallási és nemzeti fejlődésüknek kellő biztosítékait lelendik, s már oly romántól, ki a békületlenebbek közé tartozik, hallhatánk országgyűlési első tanácskozásainkban, e kérdés alkalmából meleg elismerést, sőt a meglepetés kifejezését.

Remélhetni, hogy valamint a túlnemkövetelő szabadelvűség, ugy a túlnemkövetelő nemzetiségi szellem is kielégítést nyer a képviselőház őszinte törekvéseinek eredményeiben.

Egy nagy eszme forog még most szönyegen, mely által az urbéri s szolgálati viszonyok végmardványai is az államhitelességéje által is el fognak enyészteni s Magyarországnak népe nemcsak egészben szabad lesz, de maga az ország azon ritka boldog országok közé tartozand, melynek belső nyugalmát a proletarismus mostanság háborítani nem fogja.

Temérdek törvényjavaslat van készülőben azon hézagok pótlására, melyet két évtizedes szolgálat ültött alkotmányos szabadságunkon, s ha valamit sajnálnunk lehet, az csak az, hogy az idő oly rövid, a várakozás mindnyájunkra nézve oly kínos, az országgyűlési tárgyalások pedig oly hosszadalmas rendszerhez vannak kötve, s izgalmas napjainkban oly sok mellékkérdés von el a főbb kérdésektől.

Külföldi vélemény

a magyar-osztrák kiegyezéséről.

A „Revue des deux Mondes” április 1-én írt cikkeben egy igen érdekes cikksorozat jelent meg Emile de Laveleye-től; ez főként az Ausztria és Magyarország közti kiegyezést tárgyalja.

Czikkirónak az osztrák-magyar viszonyokról sok alapos ismerete van, s habár a foederalismusnak levén hajlandó a legtöbb sikert igényr, politikai elveivel nem érthetünk egyet, mégis munkája sok érdekest tartalmaz és olvasóinknak kellemetes szolgálatot véltünk tehetni, ha némely töredéket közlünk abból. Különösen ellenzékünk, a mely az 1867-ki törvények és nemzetközi szerződések által hazánk állami függetlenségét veszélyeztetve és balabb szemüvegen elárulva látja, figyelemre méltathatná, *) hogy miképpen itélnek elfogulatlan idegenek a történetek felől.

Az alkotmányos experimentációk és kiegyezési kísérleteknek 1861-től kezdve minden momentumait sok tárgyilagossággal előadván, Laveleye azon végeredményre jön, hogy a delegatiók intézménye a közös miniszterekkel teljességgel nem elégíti ki, mert az állami összetartozásnak igen complicált és könnyen meglazuló kapcsolatát látja benne.

A közös pénzügyminiszterről például azt mondja:

„A közös pénzügyminiszter functiói egy jó számvivőre reducálhatók. Ő a két külön miniszter kezeiből kapja a pénzt, nem levén gondja, rá, hogy azok mikint teremtik azt elő. A közös budget a nagy, az egyedüli, a delegatiók elé tartozó ügy; de egy kiadási budgetnek csak ugy van értelme, ha annak fedezéséről is módunk van intézkedni. Lehetne-e képzelní egy minisztert, ki az angol parlamentnek terjesztene elő egy budgetet, mikor minden adókat egy scott és egy ir parlamentnek kell megszavazni! Jól tudom én, miszerint a kiegyezés azt stipulálja, hogy a delegatióknak egy centralis parlament semmi tulajdonságával nem szabad birniok, és meg kell vallani, hogy ezen cél tökéletesen el lett érve. A közös költségeknek, a két rész meghatározott részlet-fizetéseikből kell földzvetniük; de, ha akarátja ellen valamelyik fél nem tarthatja be terminusát, ha rossz termés következtében az adók nem folynak be rendesen, mit fog az a szerencsétlen miniszter csinálni, a kinek e két országban egy ágense sincs rendelkezésére. Hogy megélhessen a cis és transleitanis miniszterek és azok közgei jóakarátjára kell, hogy támaszkodjék. Egyik vagy a másik hibázzék,

*) A „Hon”-ban Ludvig hazánkia szintén ismertető Laveleye ezen értekezését, természetesen, baloldali szempontból használva fel azt. Annnyivalinkább kiadjuk e cikket, mely hozánk egyik elvárhatatlan által küldetett be, kit ezennel üdvözlünk a munka terén. Szerk.

és minden megakad. Hát a közös hadügyminiszter auctoritása komolyabb lesz e? A hadsereg rá van bízva, de az ujonczozás, a szolgálati idő, az élelmezés a két parlamentben döntődik el, melyekre a kiegyezés tiltja neki bármennyi befolyást gyakorolni, sőt azokban meg is jelenbetni. Csakugyan nem könnyű megérteni, hogy mi szerep fog neki maradni és mi hasznosat fog mivelhetni.

Nagyon fontos tárgyak vannak, melyek, a nélkül, hogy a delegatiók elé tartoznának, egyezés útján egyforma elveken szabályozandók: ilyen a katonai rendszer, az indirect adók, a bankók, a vámrendszer. Amde, hogy megállapodásra lehessen jutni, négy testületnek a beleegyezése szükséges. Két képviselőházi és két felsőházi. Ha egyikbe megbuknak, helyre kellend állítani a birodalom két fele között a vámvonalat, mint 1848 előtt volt.”

Máshol megint:

„A kapocs, mely az észak-német-szövetség államait összefűzi, sokkal szorosabb, mint az, mely Magyarországot Ausztriához köti. A mint a hírneves amerikai hisztorikus, Bancroft, kimutatja, azon szövetség alapelvei, főként az amerikai egyesült-államoktól vannak kölcsönözve. A közösgyek tárgyalására közös testület van, és a közösen hozott határozatok a confederatio minden államára kötelező erővel bírnak. Amde az osztrák-magyar császár- királyság mindkét fele csaknem minden tárgyban vetőt tartott fenn magának, és az ugynevezett közösgyekre is az eredmény csaknem ugyanaz, mert a delegatiók határozatait is — a kivétel a két feltétlen — a gyakorlatban meg lehet hiusítani.”

És így hosszasan elmélkedvén a kiegyezés hiányai felett, végül így kiált fel:

„De hát ezen egyezés komoly hátrányait nem vették-e észre azok, a kik azt elfogadtatták? De igen, — hanem a ki az 1866-iki háború után a birodalmat be nem utazta, annak nem lehet fogalma azon számtalan akadályokról, melyek Ausztria reconstitutiójának útjában állottak. Nem volt egyéb kiegyeztetetlen kívánságoknál, elkeseredés, egymásra felfingerelt nemzetiségek. Valamennyi tartomány valamely égető és a birodalom integritását veszélyeztető kérdés által izgalomban tartva. Dél-Tirolban legszelidebben kifejezve a zajos kívánság Olaszországhoz csatlakozni; Német-Tirolban ultramontan prédikációk által fanatizált lakosság; Bécsben a concordatum kérdése, mely az egyházi uralom védőit a korszerű eszmék harczoisaival keverte harezba; Triestben egy töredék italicissim, mely minden alkalmat felhasználott osztrákellenes tüntetésekre; Fiumeban a nyílt polgárháború a horvát nemzeti párt és Magyarország barátjai között; Zágrábban a szlávok a Magyarországi unio ellen felzúdulva és átkozva Ausztriát, mely most őket régi ellenfeleiknek feláldozza; Bánátusban a szerbek Belgrád felé kacintván és orosz protectio alatt Douchan birodalma helyreállításán álmodozva; Erdélyben az oláhok Bukurestről beszélgettek és számolták magokat, ők ott a legszámosabbak; a számszó nyugtalankodva, a magyarok iránt bizalmatlansággal — és az új szervezést csak akarátjuk ellen tűrvén; Magyarországon a lakosság elszegényedve, a rossz termések miatt csaknem éhség, a hátralek-adókat fizetni képtelen; Gácsországban a lengyelek és ruthenek közötti harez, elsőbbség Lengyelország helyreállítását óhajtván, utóbbiak elnyomtatásról panaszkodván, moscovai segítség után kiáltottak; Csehországban a németek és csehek minden felett egymás hájában és csaknem belháboruvá fajulva, a panszlavismus zászlóját bátran tűzték ki; közből a császár a legjobb akarattól lelkesítve, de más eszmékben nevelve és útjából teljesen kitérítve azon csapások által, melyeket hajdani barátai mértek rá, kik most nyíltan forradalmi elveket vallottak; maga a hadsereg, ezen utolsó abrónes, mely a széthullandó tartományokat még egybefűzte, megalázva, ingerülten, mivel nem-érdemlett vereségeket volt kénytelen elszenvedni, mert nem látta el fegyverekkel és egyesülési eszközökkel, melyek a győzelemre vezették volna. Továbbá a deficit feneketlen ürege, mely az évenkénti kölcsönöket elnyelte, az egész birodalomban semmi czüst pénz. A papirpénz 1/2-el az értékén alól, bizonyos bukas, industria pangva vasúttak jövedelmei és export mind kevesbedve, elviselhetetlen adó, melynek egy része már behajthatatlan. Mindenütt elégedetlenség, csüggedés, ingerültség, semmi közös érzelm; csak az óhajtság, egy megalázó, elviselhetetlen, elnyomott helyzetből szabadulni. És ezen képbén nincsen semmi túlzás. A mint egyik tartományból a másikba utaztam, tártul az fel szemem előtt. Tehát a Habs-

burgok birodalmának így kellendett szétmállani? Minden oldalról és minden nyelven örömmel állíták nekem: Finis Austriae végzetes szó szüntelen fülemben csengett. Mégis megnyugodtam, visszagondolván, hogy Ausztria már nem egyszer volt az örvény szélén, de mindig fölemelkedett, mert az ok, mely miatt alakult, lételet folytonosan szükségessé teszi. Amde hogyan állítani meg a decompositio gyors mívét és összetartani azon népeket, melyek csak elválni kívánnak? A legszorosabb iga látszott szükségesnek. Ekkor a császár- és Beustnak szerencsés inspirációjok volt, melyet hajlandók lettünk volna egy heroicus örülltségnek nevezni. Ezen mélyen elkeseredett népeknek mertek parlamentáris kormányt adni, minden előnyeivel és minden szabadságaival, beleértve a szabad egyesülési és szeszjeöveteli jogot, sőt a szabadsájtót esküdtszékekkel, mely intézményt: Franciaország 89 óta nélkülözni kénytelen, pedig erős kormány van, melyet támogat föltétlenül hadsereg, hivatali kar és egy vallású népek milliói. Csodálatos jelenség, most nemcsak Bécsben és Pesten, de minden vidéki városban jelennek meg lapok, melyek éles hangon képviselik a szélső kívánságokat és a min az absolutisták csodálkozni fognak, a tolerantia ártalmatlanná teszi a támadásokat, a mi meg kellene hogy buktassa a birodalmat, az consolidálja!

„A centralisatio, melyet a németek óhajtottak, megtört a magyarok vas oppositioján. A foederalismus, a szlávok óhaja hasoulag lehetetlenné vált a magyarok és németek ellenzése miatt. A dualismus végleg diadalmaskodott, és Deák, az egyszerű pesti polgár, műve annyi királyságok és országoknak alap törvényévé vált!”

„B. Beust távolról sincs meggyőződve a politikai mechanizmus tökélyeiről, melyet vezetni leend kénytelen és ezt gyakran ki is mondta. Maga Deák, midőn művét védte, melyet alkotott, nem tagadta annak hiányait! Honnan van tehát, hogy általánosan elfogadtatott egy oly combinatio, mely senkit sem elégít ki tökéletesen? Éppen azon oknál fogva, a mely a dualismusra vezetett, mert a meglevő helyzetben azon combinatio még a legkevésbé rossz volt. Magyarország teljes függetlenségét fenn kívánta tartani és soha sem vetette volna magát alá egy centralis parlament végzéseinek; másfelől a császár birodalma összetartása érdekében nem találta a personal uniót elfogadhatónak, és nagyon észlelyesen azt kívánta, hogy oly ügyek, melyek nyilván közösek, közösen döntessenek el és a császár- királyság mindkét felében kötelező erővel birjanak. A két kívánság: a császár és a magyarok, homlokegyenest állván egymás ellen, a transactiónak tele kellett lenni hibákkal, nem lehetett jobb, mint a milyen, sőt a meglevő viszonyok között becsületére válik azoknak, a kik alkották. Csakugyan a kívánság egy chimera volt, mert teremtetek valamit, a mi legyen valamivel több, mint a personal-unio, és kevesebb, mint a real-unio. A mit Magyarország egy kezével adott, azt a másikkal visszavette. A delegatiókat csak azon föltétellel fogadta el, hogy a végrehajtás az övé legyen, és ha a közös miniszteriumnak alája vetette magát, csak azért tévé, mert ennek egy hivatalnoka sincsen rendelkezése alatt.”

Czikkét Laveleye azzal végzi, hogy a birodalmat legbiztosabb alapokra fektetné egy foederalit (?) unio, milyen a svájcz, vagy észak-német-szövetségé, mely az elkerülhetetlen dolgokban az állam existentiájához szükséges egységet fenntartván, minden nemzetiség autonómiajának teljes fejlődését és szabadságot engedne. Egy jövő ezkéiben meggyőzni igér, hogy Magyarországnak mindig mily hatalmas akadályozta meg a kérdés ilyszerű megoldását, mely egyedül volna képes minden népfajt teljesen kielégíteni, mivel mindnyájok jogait és érdekeit egyformán respectálná!

Mi alig hiszszük, hogy sikerüljön neki!

Országgyűlési tudósítás.

Az április 2-kán tartott országos ülésben a kérvény-bizottság jelentése alkalmával, a mint már rövid tudósításunkban említve volt, egy kérdés merült fel, a naszdóvidékiek ügye a revindicált és kincstári havasok kérdésében, mely többször forgott már szönyegen az irodalom terén.

E kérdést naszdóvidéki főkapitány és képviselő Boheczel Sándor, s M. Vászárhely képviselője, mint kérvényi bizottsági előadó mindkét oldalról általánosságban illusztráltak, a mely beszédeket alább közreadni sietünk.

Itt csak azt jegyezzük meg, hogy Dózsa D. beszéde felett már két pesti román lap nyilatkozott, u. m. a „Foederatiune” és a „Concordia,” mely két lap e beszédet egészen különbözőleg ítélte meg. Az előbbi ellentétbe állítja a két beszédet, holott a két beszéd egymást egészíti ki, s juridicus felvilágosításul szolgál az egész kérdésnek, hanem a „Foederatiune” a nélkül, hogy értette volna a kérdést, szenvedélyes gyűlöletből indult ki, s a székel szónokról csak gyűlöletet tett föl a román elem irányában, a mit Dózsa beszéde eléggé megegyezik. A „Concordia” ellenben teljes elismeréssel szól, s Dózsa, mint emelkedett juristát, belátó politikust, elfogulatlan törvényhozót s szónokot mutatja fel, habár e lap sem késik megkülönböztetni Dózsa, a képviselőt, a „Közöny” egykori szerkesztőjétől.

Ez utóbbi felfogásában a „Concordia” szintén téved. Dózsa a „Közöny”-ben erős érvekkel védte mindig az ország alkotmányát azok ellen, kik azt a románok és szászok részéről megtámadták, azonban a nép iránt mindig hazafias érzelmekkel s lovagias kimélettel viseltetett. Előtte mások voltak azok, kik az ország alkotmányát megtámadták, s mások azok, kik az ország törvényeire, vagy a törvényhozás méltóságára hivatkoznak. Egy politikusként és törvényhozónak be kell látnia ezen kérdés fontosságát, melyben huzamos ideig jóhiszemű birtokosok és jogosult birtokosok közti kérdés forog fenn, s ily esetben a dolog szigorúan jogi elintézése előtt a méltányos kiegyenlítés útja áll előtérbe, mely esetleg a törvényhozás közbenjárását is igénybe veheti.

A „Concordia” meggyőződhetik, hogy valamint ellenszenvre találtak a magyar juristák és publicisták előtt azon törekvések, melyek az ország alapjogainak eltiprásában az idegen kormányt és absolutismust segítettek, úgy rokonszenvvel viseltetünk mindnyájan mindazon polgártársaink iránt, kik az alkotmány keretén belül akár jogaira, akár érdekeikre hivatkoznak, s valamint védni fogjuk az egyesek jogát a többség ellen, úgy ott, a hol ezen jogok régi visszaélések alapján összeküzdésbe jönnek, arra törekszünk, hogy utakat találjunk a méltányos kiegyenlítésre, s mindenik fél törvényes, vagy törvényeszerű érdekei megvédésére.

Alább közöljük mindkét beszédet, a mint következik:

A Naszódvidékhez tartozó 44 község kérvénye tárgyában a képviselőház apr. 2-ki ülésében tartott beszédek:

Boheczel Sándor: T. képviselő ház! Az erdélyi, 1851-ben feloszlott második román határ-örzredhez, most Naszódvidékhez tartozó 44 községnek az országgyűléshez beadott azon kérelme tárgyában miszerint vétségnek ki a törvényhozásnak, hogy a határ-örzredet, és helyettesítések a hazai törvények védpaizsa alá, a kérvényi bizottságnak imént felolvasott véleményét részéről nem pártolhatom. Nem pártolhatom azért, mert nem tartom a viszonyokhoz képest elégségesnek; nem elégséges azért, minthogy a kérelmezők éppen azt panaszkodják az országgyűlés előtt, hogy az eddigi kormányok őket a törvények alól kivették és birtokaik fölött önkaratutalag határoztak, s nem a hazai törvények értelmében; kéri tehát az országgyűlést, vétségnek a hazai törvények védpaizsa alá, hogy birtokaik fölött ne többé a kormány akarata, hanem a törvény határozzon. (Helyeslés.)

Ezen kérvény véleményem szerint jogos, mert joga van minden egyes honpolgárnak a törvény védpaizsát kérni; annál inkább joga van a kérelmező 44 községnek, kik száz éveken keresztül tántoríthatlan hűséggel védték a trónt és hazát.

TÁRCA.

Honvédek tárczája.

Tisztelt szerkesztő úr! Látva, hogy becses lapjának hasábjain a szabadság gyalog harcászának, még pedig a dicsőségesen harcalt XI. zászlóaljbeli katonának történetét enged zászolajunk történetének hív megírására *) s olvasva becses lapjának több számjait, legyen szabad nekem is, nem mint a dicsőséges zászolajban szolgált harcászoknak, hanem mint a Solyomai pajtás által felhívott Mátyás-huszárnak, ki igaztalan dicsőséget sem magának, sem többi huszár pajtásainak követelni nem kíván, tisztázni az „Adatok” írójának a „K. Közöny” 35-dik számában közzé tett azon nem elég határozottsággal tett állítását, miszerint Szeben bevételénél 1849. márcz. 11-kén Mátyás-huszárok voltak-e vagy sem? Erre nézve látva, hogy Solyomai pajtásunk homályban van; állítom egész határozottsággal, hogy nem voltak ott, mivel az említett napon, mely Erdély sorsát határozta el, a Mátyás-huszárok I-ső osztálya, vagyis mint az „Adatok” írója írja, a kolozsvári I. és dézsi II-ik

*) Kedves köteleseinknek ismerjük. Csak egyet óhajtanék kikötni, azt, hogy a mennyiben egy vagy más komoly ok nem forog fenn, az ilyen érdekes adatok alárassanak. Nem követeljük, de kérjük azt, mindenesetre az illetőkre bízva annak elhatározását, hogy alárás mellett vagy névtelenül járuljanak a történelmi adatok tisztázásához. E czikk szerzője szerkesztőségünk irányában egyébiránt aláírta nevét.

Szerk.

(Helyeslés.) Ugyanazért bátor vagyok a kérvényi bizottság imént felolvasott javaslatára nézve egy módosítványt indítványozni. — Ezen módosítvány így hangzik: „Ezen kérvény áttétetik az összes miniszteriumhoz a fennálló törvények értelmében elintézés végett, különös figyelmébe ajánlva az a miniszteriumnak.” (Zsedényi Ede nem hallja, hogy miről van szó!)

Jól tudom azt, hogy nem tartozik az országgyűlés teendőihez, beadott egyes kérvények érdemleges tárgyalása. (Fölkiáltások: Dehogy nem!) De másfelől az általam javasolt módosítványt elfogadhatja a t. ház a nélkül, hogy a kérelem érdemleges tárgyalásába szülessen benne bocsátkozni, mert azt hiszem, hogy a nélkül, hogy a t. ház a végrehajtó hatalom teendőibe avatkoznék, s a nélkül, hogy praeveniálna a végrehajtó hatalom teendőinek, egyes nevezetes kérelmeket figyelembe ajánlhat. De másfelől oly esetekben, a milyen a jelen is, a hol a kérelmezők arról panaszkodnak, hogy ők kivételtek a törvények védpaizsa alól, a hol a kérelmezők azt kéri, hogy ügyeik a törvények értelmében intéztessenek el, ily esetben azt hiszem, hogy nem csak jogosan megegyezhet, de kell, hogy a törvényhozás tegye azt, hogy a kormányhoz ily kérvényt úgy tegyen át, hogy azt a fennálló törvények értelmében intézze el.

Hiszem, hogy sokan feleslegesnek fogják tekinteni e módosítványt, a mennyiben különben is fel kell tenni alkotmányos kormányról, hogy csak a hazai törvények értelmében fog intézkedni. De a mennyiben a kérelmező községek ügyei mindaddig a hazai törvények ellenére intéztettek el, azt hiszem, hogy nem felesleges ezen módosítványt, s meg vagyok győződve, hogy a t. ház sem fogja feleslegesnek tartani, miután szerencsés lesznek röviden ezen egész kérelem tárgyát előadni. (Halljuk! halljuk!)

Az erdélyi második román határ-örzred alakított 1763-tól 1770-ig, nagyjából azelőtt Besztercevidékéhez, így a szab. kir. földhöz tartozó 31 községből, és alakított 13 — azelőtt ur hatóság alatt álló községből, melyek nagyrészből a volt urbáresek kiköltözve, beköltöztek oda részint szabad polgárok, részint egyházi- és armális nemek. Mária Theresia 1764- és 1766-ban kibocsátott patensei által mindazokat, a kik netán azelőtt ur hatóság alatt állottak s jobbágyok voltak, szabad emberré, libertinussá tette, s így felruházza birtokképeséggel.

Nem sokára ezek után az osztrák-török háború befejezése után, mely háborúban a kérelmezők ősei is nagy részt vettek, s kik közül több ezer a hazaért el is vészett — egy határszabályozás által nagy földterületek csatoltattak, revindikáltak Erdélyhez a szomszéd Román- és Moldvaországok területeiből. Valamint ezen határszabályozás, egy határ-örzred, azelőtt ur hatóság alatt álló községekben találtató havasi birtokok a határ-örzrednek adományozottak, melyek után felsőbb rendelet következtében az illető községek beleegyezésével minden havasok commassáltak, minden tekintet nélkül arra, hogy voltak-e ezen havasok azelőtt a szabad községek tulajdonai, vagy tartoztak valamely birtokokhoz, a miket az aerarium megváltott, vagy netán tartoztak a revindikált havasokhoz, s így az e szerint commassált havasok felszabtattak az egyes községek között.

Ekkor behozott a telekkönyv, s valamint minden határ-örzred magán birtoka, szintugy beíratott minden egyes község tulajdona ezen nyilvánkönyvekbe, az aerarium mit sem tartva fenn magának az egész 2-dik román határ-örzred területén, és azóta szakadatlanul, háborítatlan használták egész 1851-ig. 1851-ben feloszlott mások között, az erd.

buszár-századok, mint azt Jakab Elek főhadnagy állítja, együttesen voltak Bem tábornagy által Megyében hátrahagyva Heytával csatározni, a midőn ezen nevezetes nap délutánján ütköztek is volt Medgyes és innen keletre eső helyiség közt (de nem Ebesfalva közt), mert az inkább délre esik, a Károly-buszárokkal együtt, és így csak másnap, 12-kén, mentünk a már bevett Szeben városába; 13-kán kezdődött pedig már mink is ott voltunk Freks, Sárkány, Feketehalomnál ütközésben, a mig Brassóban megállapodtunk. Ezen állításaimat, azt hiszem, egyik pajtásom is kétségbe nem vonja, miután az igaztalan dicsőséget szerénysége sem engedi elfogadni, hanem azt állítani bátran merem, miszerint Szeben bevételénél a Württemberg-huszárok jelen voltak és a kozákok közt pusztítva, osztrák ezredes Kápeket Disznódnál elfogták.

Az „Adatok” írójának szives fölhívására legyen szabad az igazságból ezuttal ennyit fölvilágosításul közölni.

Egy Mátyás-huszárról,
a II-dik századból

Irodalom és művészet.

— A magyar történelmi társulat f. hó 2-kán gr. Mikó Imre ő nmlga elnöke alatt tartotta szép számu választmányi tagok és szakkedvelő közönség részvétele mellett tárgyakban gazdag választmányi ülését. Ez alkalommal egy-egy Királyhágóninneneket, különösen érdeklő felolvasás is került sorra, melyről a „Hon” írja: „Báró Orbán Balázs, a Székelyföld e fáradhatlan bu-

2-dik román határ-örzred is; az aerarium az akkori körülmények között fölhasználtá ugyanis az ostrom-állapotot, fölgyűlés czime alatt rátette a községek birtokai nagyobb részére kezét, és ezen birtokokat is, a többek között minden allodialis jövedelmeket használt egész 1861-ig, a nélkül, hogy a hűzött jövedelmekről valakinek számolt volna, a kérelmezők több rendbeli óvakodásai ellenére.

Többesrör folyomadtak a mostani kérelmezők az akkori kormányokhoz, kérvén tulajdonaik visszaadását.

1861-ben báró Kemény Ferencz udvari korlátnokságának ideje alatt terjesztett fel ő Felsőge elé egy szabályozó rendelet, mely által a volt határ-örzred birtokai tulajdonaiknak ismertettek, valamint visszaadattak a korcsmárlási jog, erdő és mindenféle legelő is azon községeknek, melyek a militarizatio nézve kimondatott az 1861-beni status quo, t. i. fentartatván, hogy ha netalán a nevezett községektől a katonai rendszer fenállása ideje alatt elvettett volna valami, az menjen át az aerarium birtokába; más szókkal kimondatott, hogy az megy át örök joggal a szabad községek tulajdonába, a mit birtak és használtak 1851-ben: de az azelőtt volt urbáres községekre nézve nem mondatott ki az 1851-beli status quo, hanem kimondatott a militarizatio előtti status quo.

Hasonlóképpen a revindikált havasokra nézve kinevezettett egy rendkívüli bizottság, mely a községek kihallgatása nélkül ítélt Bécsben, egy revindikált havasok és az aerarium igényei, valamint a lehető más igénylők igényeire nézve, a nélkül, hogy a 100 éves jóhiszemű birtokosokat kihallgatta volna. Ezen bizottság a többek közt nevezetes földterületeket, mik a revindikált havasokhoz tartoztak, odaítélte a b. Kemény családnak. Küldött azonkívül egy három tagból álló bizottságot a helyi nére, melynek elnöke egy nyugdíjas tábornok, tagjai pedig egy pénzügyi tanácsos és egy rendelkezés alatti helytartósági tanácsos volt. Ezen bizottság nevezetes területeket határozott oda a kincstárnak és szintén nevezetes területeket egész családoknak. Továbbá ugyanezen bizottság önféjleg — minthogy más bizonyítékok nem voltak — egy még 1770. táján hadtani szempontból készült térképet használt alapul arra nézve, hogy meghatározassék, hogy mi a revindikált havas és mi nem az?

Lucs térképét.

Ezek ellen a kérelmező községek óvakodtak, folyamodtak a Felsőgehez, miután az akkori udvari kancellária által kérelmök elvetetett, folyamodtak az erdélyi kormányzékhez, és kérték a kormányzék, hogy a hazai törvények oltalmára letett hitétől fogva vége a pártfogása alá. A kormányzék felterjesztést tett ő Felsőgehez, melyben felterjeszti a többek közt azt is, hogy a bécsi kormány mindig a főkormányzék mellötétét tette intézkedéseit, és egyszersmind kéri ő Felsőget, hogy találjon módot ezen tárgy méltányos elintéztetésére.

Ezalatt megváltozván a viszonyok s kinevezetvén a magyar felelős miniszterium, e kérés felterjesztetett a magyar miniszteriumhoz, hová a kérelmezők új kérés terjesztettek fel, valamint terjesztettek a képviselőházhoz is folyamodást, melyben nem kérnek egyebet, csak azt, hogy birtokaik fölött ne rendkívüli uton, hanem a törvény rendes útján intézkedjék a kormány. (Helyeslés.)

T. ház! Ha a kérelmezők száz éves birtokait ily rendkívüli uton el lehetne venni: akkor el lehetne venni bármely donatáriusnak donatio útján nyert birtokát.

Azért bátor vagyok arra kérni a t. házat, méltóztassék indítványomat elfogadni, annyival in-

vára olvasá fel az udvarhelyszéki Küküllő- és Oltmenti szorosok régi begyi erődeiről irt értekezését, constátálván azon érdekes tény, hogy a Jorandus által említett Bonta és Tava szorosai a nevezett helyeken léteznek: a minthogy a székel nép még ma, másfélszer év múlva is, megtartá e helyneveket, s az első helyet most is Bonta, s a másodikot Tepej vagy Talaj (Tava) szorosának hívja. Az ott látható romoknak értekező alaprajzait is bemutatá. Egyébiránt ez csak kis töredék b. Orbán nagy munkájából, melylyel ő a Székelyföldet történelmi, régészeti, helyrajzi és népismereti tekintetben ismerteti; e mű számos illustratioval, összesen hat kötetre terjed (Udvarhelyszék, Háromszék, Csik és Gyergyó, Marosozsék, Aranyosszék és a Barcaság) s szerző hat évi ernyedetlen kutatásainak, utazásainak, fűrkészeteinek, gyűjtéseinek eredménye. Bár mielőbb napvilágot láthatna.

— A gyulafehérvári-nyedi Bethlen-főtanoda története. Irta P. Szathmáry Károly, nagy-nyedi főtanodában történelem és nemzeti irodalom ny. r. tanára. Bolti ára 2 frt 50 kr. Nagy-Enyed. 1868. Szerző sajátja. 352 lap. Addig is, míg tüzeseb ismertetését adhatnók, ajánljuk a hazai történeteszt barátainak figyelmébe ez érdekes irodalmi újdonságot; a kiállítás oly diszes, hogy bármely nyomdának becsületére válnék.

— Embertan (Anthropologia). A gymnasium közép-osztályok számára, Kardos Károly tanártól. M. Sziget. 1868. Kiadótlajdonos Kaminszky József és társa. Ára 60 kr.

— Az arany A B C vagy erkölcsi beszél-lyek népiszólak és családok számára, irta Batizi

kább, minthogy ezáltal a kormánynak semmi kára nincs, nincs kára egyes követelőknek, mert a kinek igaz van, azt a törvény utján ugys mindig megnyerheti. Nem fáradsom tovább a tisztelt házat ezen kérelem előterjesztésével; több bizalmam van a jelen kormány iránt, mintsem feltehetnem, hogy ily nevezetes ügyet, melyről ötvenezer lakosnak jóléte függ, hogy mondom, e kérvény ne látatnék el a törvény értelmében. Mindazáltal fontosabbnak tartottam küldöimre nézve ezen ügyet, mintsem ne vettem volna bátorságot magamnak felkérni a tisztelt házat arra, méltóztassék javaslatomat elfogadni. (Helyeslés.)

Dózsa Dániel előadó: Tisztelt ház! (Felkiáltások: Halljuk a kérvényi bizottság véleményét! Előadó olvassa a bizottság véleményét, mely szerint a kérelem használat végett a bel, igazság- és pénzügyminiszteriumhoz tétessék át. Helyeslés.) Tisztelt ház! A mint az előttem szóló Boheczel Sándor t. képviselőtársam constátálta a beadott kérvény alapján a követeléseket, egy másrészt szintén szükségesnek tartom megemlíteni a másik igénytárolt rész követelését is ezen revindikált havasokhoz.

A mint tudva van, ezen havasok Naszódvidékén kezdve el a Bánságig nagy körben futják körül Erdély északi és keleti részét, s a törökök által történt elfoglalás előtt egyesek tulajdonai voltak, melyekre nézve a leopoldi alapszerződés, melyet Erdély visszatérve az anyakirálysághoz, Leopold magyar királlyal, illetőleg osztrák császárral kötött, azon ígéretet tette a 6-dik pontban, hogy ezen havasok a tulajdonosoknak vissza fognak adni.

Később ezen havasok revindikáltatván, a helyett, hogy a földbirtokosoknak visszaadattak volna, a határőri fegyveres népek adtak át a végett, hogy ők abból a fegyveres szolgálatukra szükséges költségekben felszerelve legyenek. Így nyertek ezen havasokból a székel és orláthi román ezredek is, miként a naszódiai.

A havasok tulajdonosai mindig bemutatták jogköveteléseiket. Erdély több országgyűlésén sürgetve volt a kormány ezen birtokok visszaadására; azonban ezek — habár a jog el volt ismerve mindig — vissza nem adtak a legutóbbi időkig.

Ez utóbbi évtizedben, midőn már a határszéli katonaszkodás is megszűnt, a revindikált havasok az ősi tulajdonosoknak visszaadattak határozattal, s az orláthi és a székel ezredek kezei volt ilyesnemű birtokok vissza is adtak az illető tulajdonosoknak, s ez nagyobb nehézség nélkül történhetett azon okból, mert az utóbbi ezredeknek adott birtokok mind végig különválva kezeltettek, haszonbérlet által; míg a naszódiai ezrednek adott rész, azon fegyvert-viselő nép községeinek ősbirtokaival összevezetvén, a községek közt felosztott.

Itt tehát ezáltal a kezelés sokkal kényesebbé vált, mint a határszélek többi részén, mert Naszódvidékének népe, a mint Boheczel képviselőtársam is felemlíté, ezen birtokokat évszázadok óta használván, mint jóhiszemű birtokos áll szemben azon ősbirtokosokkal, kiknek birtokjogait már az alapszerződés biztosította, s mely később is kérdés alá nem vonatott s nem is vonatható, miután e jogot nem csak a leopoldi oklevél biztosította; de igen ősbirtokaink azon rendszabálya, mely még a donatiót sem engedi meg mások jogának sérelmével, miután abba mindig bele kellett foglalnia azon záradéknak „salvo jure alieno.”

Ezeknél fogva a miniszterium belátásától és bölcsességétől nagyon sok függ arra nézve, hogy e kérdés kiegyenlítettessék, s miután a miniszterium másképp nem is intézkedhetett, mint törvényesen, arra utasítatva lenni a kérvényi bizottság szükségesnek nem látta; a miniszterium törvényesen fog

János (II. kiadás). M. Sziget. 1868. Kiadótlajdonos Kaminszky József és társa. Ugy ez, mint az előbb említett munka mind tartalom, mind irány, mind kiállításra nézve igen ajánlatos irodalmi újdonság, s a csinos kiállítás a m. szigeti nyomda jó izléséről tanusodik.

— Kossuth Lajos megérkezése Budapestre 1848-ban. Szép nagy műlap Kutasi Imrétől. Ára 1 frt. Kapható Stein János és Demjén László könyvkereskedőknél.

— Magyar-román szótár. Ha nem esalódnak Baritiu úr szótára az, melyből az első iv szerkesztőségünkhöz beklüdtett. Alapos s kimerítő dolgozat; csinos kiállítás. Ugy tudjuk, ezen első iven kívül még négy iv jelent már meg, s a munkát ismertető és terjesztését ajánló felhívások is bocsátattak ki; de mi ezt nem kaptuk.

— Erdészeti lapok. Az országos erdészeti egyesület közlönye. Hetedik évfolyam, harmadik füzet. Selmecz. 1868. Ezen közhasznú, tartalmdús folyóiratot újból és újból ajánljuk gazdáink figyelmébe.

— Munkások ujsága. Ez a czime egy ujonnan megindult, igen jól szerkesztett heti lapnak, mely különösen a kisebb iparosok, gazdálkodók és kereskedők érdekeinek képviselését tűzte ki czélul; szerkesztője Kunsági; előfizetési ára egy évnegyedre 1 frt. Megjelent már 7 szám, s eddigi folyama is annyi hasznos, ismeretterjesztő cikket hozott, hogy érdemesnek találjuk e vállalatot különösen ajánlani az érdekelt körök figyelmébe.

cselekedni, akár törvényszéki, akár politikai uton fogja azt elintézni. Miután a leopoldi diploma 6-ik pontja szintén azt ígérte, hogy ez úgy vagy valamely tribunal, vagy a főhadvezérség által fog elintéztetni, sőt a kérdés kényes természetéhez képest a harmadik út is állhat elő, a törvényhozás útja; melyiket fogja a minisztérium választani, az az ő belátásától függend; mindenesetre feltehetjük azt, hogy úgy a birtokosok, mint azon 50,000-nyi népesség méltányos igényeit szem előtt tartandja, mely nép csaknem másfél századon át saját erején katonáskodván s résztvevén a törökök és francziák elleni hadjáratokban, a haza iránt érdemesítette önmagát.

Azonban az országgyűlés, úgy a kérvényi bizottság is ezen kérdés meritumába nem elegendhetett, minthogy ez éppen a minisztérium előtt áll mostan, s ez az országgyűlés tárgya csak akkor lehetne, ha a minisztérium szükségesnek látná, e tárgy megoldása végett törvényjavaslatot terjesztenei elő.

Ennélfogva mi jobbnak, helyesebbnek véltük a minisztérium kezét meg nem kötve, csak is annyit mondani, hogy e kérdés a minisztérium előtt állván, ezen kérvény csatolmányával együtt oda áttétetik.

A minisztérium — kétségen kívül — csak is törvényesen fog e tárgybán intézkedni, a mit ha nem úgy ténne, akkor joga volna az illetőknek az országgyűlés előtt panaszt emelni. (Helyeslés.)

Urbéri kárpótlás.

Az igazságügyminiszter ő nméltóságához beadott emlékirat.

(Folytatás.)

V é l e m é n y .

A minisztérium a kárpótlásra nézve is tartsa fenn az urbéri pátens elveit.

Mintán ez a vezérfőnala az urbér körüli eljárásoknak, mintán az ebben kiszabott elvek szerint ezek egyrésze már végbement: újabb eltérő és ellenintézkedéseket zavar előidézése nélkül fel nem állíthat.

A minthogy Magyarország is 1861-ben az urbéri pátens anyagi részét megtartotta.

De egyszersmind szüntessen meg a minisztérium minden visszaélést, mely az urbéri pátensben kimondott elvek ellenére akár kormányi rendeletekkel, akár a közegek működéseivel később közbizalomra.

Ugyanazért:

a felszabadult urbéres-telekhez tartozó azon földre nézve, melyek mint legelő k vagy erdők irattak be egyes telkek után magán tulajdonok gyanánt a földadó catasteri könyvekbe, mondja ki, hogy kárpótlandók éppen úgy, mint a többi a telekhez tartozó birtokok kárpótlottak és kárpótlatnak a pátens szerint.

Az 1848-iki törvényhozás semmit a földesuraktól el nem vett kárpótlás nélkül. Általában a minisztériumnak el kell ismerni elvű, hogy a min kárpótlottat, vagy kárpótlatnak, az a volt urbéresé nem lehet; következésképp ha az állam megtagadná az ily helyektől a kárpótlást, vagy vissza kellene adni a földesuraknak, vagy legalább a volt urbéresnek legelő- és erdőszabályozási illetőségeikbe betudni.

Vissza venni nem lehet ily hosszú idő után, és az urbéri pátens elvei ellenére, mert bármilyen misztérium elvitathatlan.

Az illetőségre tudással sokszor azon zavar jőne elő, hogy a kinek betudatnék, annyi a közlegelőből, vagy faizással használt erdőből nem illethet.

Az urbéri pátens 12-dik §-a nem teszen különbséget a kárpótlandó urbéri állomány területe közt, hogy annak egyes parcellái szántóknak, kaszálóknak, szőlőknak, vagy ellenben legelésre használtatnak-e? vagy hogy talán bokor és fa nőtt-e ki rajtuk.

Az tiszta szavakban minden holdját a belső és külső urbéri földnek kárpótlatni rendeli.

A mostani végleges kárpótlásokkal csakugyan bevételt a kárpótlandók sorába azon kis, de legdrágább része a belsőnek, mely a földkönyvekben, minthogy az épületek és udvar területét teszi, az improductív sorozatába iratott, és a melyekről e miatt az előleges kárpótláskor a kárpótlás megtagadtatott volt.

Azon földet, melyek a földkönyvekben az egyes telkek után a legelő k és erdők rubrikáiba irattak, nem Hutweidek (közlegelők), melyek a közlegelő kiszakasztások számításba vétethetnének, és a volt urbéresek illetőségeibe adathatnának.

Ellenkezőnek ez az urbéri pátensnek ezen kizakasztást illető szabályaival, mert ezek csak a közlegelőre (Hutweide) vonatkoznak.

Tehát kárpótlás nélkül a földesur el nem vesztetheti, mert csak a közlegelőből az urbéresek számára kiszakasztott részért nem kap kárpótlást azon okból, minthogy a fennmaradt rész kirekesztőleg birtokába megy.

Ezek tehát még azon ritka esetben is, mikor csupán legelésre és mint fatermő helyt használja mindig a volt urbéres, csak legelő k, (Weide) és faizási servitust nem ismerő urbéri erdők.

Az urbéri telki állománynak éppen úgy részei, mint bármely másképp használt föld.

Tehát kárpótlás alá tartoznak.

Igaz ugyan, hogy értékük és jövedelmük kisebb, mint a jobb szántóké és kaszálóké. De az urbéri pátens a legjobbját is csak a kis jugerális kárpótlás adja, ezt adja az oly drága belsőért is; tehát ezekre nézve sem lehet megvonni, vagy alább szállítani.

A vegyes szolgálmányu urbériésekre nézve mondja ki a minisztérium, hogy azoknak territorialis kárpótlása az urbéri pátens 12-dik §-a szerint fennmaradt.

A földesurak azon engedékenysége, hogy a teli urbéresekre nézve nagyon terhes papszámokért néhány torinttal megelégedtek, nem volt reutioróli kötlel (Relutions Vertrag) minőről az urbéri Pátens 10-ik §-a a) pontja szól.

Az ily földesurakról függött, mikor tetszett, azon teli papszámokat le is tétetni.

Az urbéri pátens ugyanazon telkekre nézve a kárpótlás kiszámításának két kulcsát nem ismeri, az csak vagy tisztán a pénz s természetényekben befizetések szerinti kárpótlást ismer. Vegyes szolgálmányokról s vegyes kárpótlásról szó sem lehet az urbéri pátens szerint. Napszámok alapjani kiszámításáról a kárpótlásnak sines egyetlen szó sem az urbériésekről szóló 1-ső szakaszában a pátensnek; az a 2-ik szakasz, jelesen annak 24-ik §-a szerint a megyei allodiumok és a székely örökségekre nézve határozottatott kulcsot, de soha nem az urbériésekre nézve.

A holdszám szerinti territorialis kárpótlást az urbéri földre nézve annyira föelűlt állítja meg, hogy még a reutioróli kötlelekre nézve is azt határozza, hogy az azok alapjani kárpótlás többre nem mehet, mint a territorialis kárpótlás. Tehát a territorialis kárpótlás az alap.

Azon elvet, hogy a kétféle kárpótlási kulcsok közül az alkalmaztassék, a mely szerint a kárpótlás kevesebbre fog rugni, nem a pátens, hanem a letűnt kormány akkor tanálta fel, mikor még az urbéri pátensnél is jobban meg akarták rontani a földesurakat.

Semmisítse meg tehát a minisztérium mindazon verificatiokat is, melyek ily a pátenssel ellenkező elvekből vitettek véghez a vegyes szolgálmányok alapján, és rendelje meg a territorialis kárpótlási kulcsnak követését, s a szerinti végleges verificatiokat. Tartsa fenn egyszersmind a pátens rendeleténél fogva a territorialis kárpótlás elvét azon esetben, mikor tetszett kötlel nélkül netalan néhány év alatt a földesurak pénzért venni urbéresétől, és rendelje meg, hogy a földtehermentési alapigazgatóság az ily esetekben az előleges kárpótláskor tett territorialis liquidatióknak felforgatásától szünték meg.

Semmisítse meg azon határozatokat, melyek ezen vegyes szolgálmányi vagy pénzbeni verificálások, úgy a fennebb kifejtett legelő- s erdő-parcellák nem verificáltatásának alapján a volt földesurakat éppen a földtehermentési alapigazgatóság által kiadott, és így jogosan birtokukba vett tőkék és kamatok visszafizetésére kötelezik.

A kormány maga szolította fel a földesurak hitelezőit, hogy igényeiket a liquidált kárpótlások ellen bejelenték. Ugy szólván concursusokat hirdtetett ki az egyes földesurak kárpótlási vagyona ellen. Kezekbe adatta a törvényszékek ítéleteivel az urbéri kárpótlás nagy részét. Ezekről fogja-e visszavenni, ha alaptalanul adatta át? vagy megfizettetheti-e a földesurakkal azt, mit a hitelezőknek önmaga adott át?

A dézma kárpótlásra nézve az urbéri pátens 10-dik §-ának c) pontja tisztán meghatározza a kulcsot, mely szerint felszámítandó, t. i. ez tiszta szavakkal mondja, hogy a hol a természetbeni beszolgáltatások (Natural-Abgaben) egy bizonyos részében a földtermésének állottak, a Grundsteuer provisorium szerint kiszámított bruttó termése azon földeknek felveendő, mint évenkénti termés; és ennek értéke a Grundsteuer provisorium szerinti értékben felszámítandó. Mely bruttó évi jövedelem annyi részre osztván, a hányad rész a földesurnak beadandó volt, ki fogja adni a kárpótlandó bruttó-mennyiséget.

Ennek egy hatoda levonandó a veszteségektől, és a behajtási s kezelési költségek fejében; és a más ötödötnek huszszoros összege kiadja a kárpótlási tőké.

Senki nem mondhatja, hogy ezen kulcs nem a dézmára, hanem másnemű urbéri szolgálmányra vonatkozik; mert egész Erdélyben sehol a dézmán kívül semmi más oly urbéri tartozás nem volt, mely a földtermése bizonyos részének beadásában állott volna.

Az urbéri pátens 9-ik §-a második szakasza minden az urbéri földeken fekvő tartozmányok kiszámítása módjára nézve elvű kimondja, hogy az azon szakaszban foglalt (10. 11. 12-ik §§-ok) szabályok szerint járjanak el. Azt senki nem tagadhatja, hogy a dézma, mint tartozmány fekvő az urbéri földeken.

A Grundsteuer provisorium munkálataiban az évenkénti termő képesség nem is vétetett magasan.

Áruk pedig éppen az 1824-ik páratlanul kis ár szerint határozottatott.

A mi azokban az adó igazságtalanul emeli, az főképp a mivelési költségek fejében kevésro szabott leszámítás, egyéb aránytalanságok és visszaélések.

Az urbéri pátensnek sem 15-dik, sem 30-dik §-a nem mondja, hogy új kulcsról fognak a dézmára nézve több rendelkezni. Mert csak a módról és kútforrásokról, úgy némely egyes különös rendelkezésekről szólnak, melyek nem az urbéri pátensben kiszabott kulcsra s ennek megtörésére, hanem a tekintetben tétettek volt a 30-dik §-ban kiállításba, hogy mivel ezen 30-dik §-us az allodiumokról szóló szakaszban foglaltatik, és éppen megelőzi a szőlőkről szóló homályos 29-ik §-us, az ezek dézmája feletti bonyolodott kérdést oldandja meg.

A dézma pátens mindamellett a kárpótlási kulcsot, melyet az urbéri pátens kiszabott volt, megtörte.

Állítsa tehát helyre a minisztérium az urbéri pátens 10-dik §-ában c) pont alatt kiszabott kulcsot a dézmákra nézve.

Rendelje a szerint újra számíttatni a földesuri eddig károsan liquidált dézmakárpótlásokat is; úgy sem sokak ezek.

Ezáltal megszűnik minden arbitrium a kiszámításban, mert van egy bizonyos kulcs, mely szerint az íróasztalon lehet kiszámítani a dézmakárpótlást, mihielyt a végleges verificatióval az urbéri terület tisztába van hozva; kikérültetik a földesur és volt urbéresek közt a tanu-vallatások következtében feszültség; megszűnnek a bosszúból, ellen-szenből vagy elfizetésből eredő hamis tanu-vallomások, melyeknek hamisságát és most tizenkilenc év lefolyása után 1847-től még 1838-ig felmenőleg a beadott mennyiségre nézve alaptalanságát azok is jól tudják, kik eddig a felsőbb rendeleteknél fogva azokra építeni kötelesek voltak.

A szász papság dézmájának felesigazott liquidatiót hagyja azonban érintetlenül, ez is egyike azon méltatlan terheknek, melyeket a letűnt kormányok reánk hagytak. De az ingerültség kiküldése és Erdélyben a közbizéklés eszközlése végett szenvednünk kell.

Az 1848 diki 4-dik erdélyi törvényezik a magán földesurak kármentesítését a nemzeti közbeesllet védpaizsa alá helyezte. Semmit kárpótlás biztosítása nélkül el nem vett.

Az 5-dik törvényezik az urbéri kisajátított magán uri javadalmakról, és az urbéresek minden kisajátított tartozásairól rendeli, hogy kárpótlatassanak.

Sehol a magyar tűzhelyek dézmáját kárpótlás nélkül nem rendeli elvétetni, azért, mert a földesurak a fuscusnak egy kis dézma-arendát adtak, mely még Izabella alatt is a dézma akkori értékének csak egy tizenegyed részét tette, és annyira nem változott, s nem emeltetett, hogy mindvégig 1848-at megelőzőleg a hajdani váltó czédula értékében és az eredeti összegek fizetettek.

Sőt az 1848-ik erdélyi 6-ik törvényezik 6-ik §-ban tiszta szavakkal különösen is rendeli ezen fuscus dézmákról, hogy ha magán családok birtokába akár örökös szerződés, akár királyi adomány által jutottak, a tulajdonos magán családoknak a közálladalom által kármentesítessenek.

Királyi adományokkal nyerték ezen jószágokat a földesurak dézmáikkal egytt.

Az urbéri pátens 9-ik §-a minden urbéri tartozmányokról, melyek urbéri földeken fekvő, általános elvű kimondja, hogy országos alaptól kárpótlatassanak; sehol sem ez, sem bármely más §-a nem tesz különbséget a dézma-arendával terhelt és a nélküli dézmák közt. A mivel világ minden magán joga biztosítja még a haszonbérlet is, hogy a mi haszna a kibérlett dologból van, senki meg nem foszthatja.

A kis dézma-arendát csak ürügyül vették fel, hogy a földesurakat megkárosítsák.

És az ily árendás dézmákbló részért is kárpótlat a papságot.

Mondja ki tehát a minisztérium, hogy a dézma-arendával terhelt dézmák is kárpótlatassanak.

Azonban a kárpótlási tőkéből vonattassék le az utána járt dézma-arendának tőkéje.

Egyszersmind mondja ki azt is, hogy a földesuraknak is adassék ki a kamat nem 1858, hanem 1848 óta a dézmakárpótlási tőkék után.

Ez is az urbéri pátens ellen vonatott el. A 15. §. tisztán mondja, hogy az urbéri szolgálmányok megszüntetésétől fogva adassék ki a kárpótlási tőkék után a kamat.

De mi az oka, hogy tiz évi kamat levonassék? Csak azért, mert a letűnt kormányok ily késsőre huzták, halasztották, a földesurak bűnhődni nem kötelesek.

A papságnak Erdélyben és Magyarországon a földesuraknak is kiadott a kamat 1848 óta; miért vonassék el a földesuraktól tiz évre?

(Vége következik.)

KÜLFÖLD.

KELET. A „Wanderer“-nek ismételve írják a török határokról, hogy azon hírek, melyeket a porta Romániából kap, nagyon sötét színekkel festik az ottani helyzetet. A török kormány ennél fogva nem is késik komoly intézkedéseket tenni; így Bolgárországban a 25 zászlóaljából álló rendes hely-

őrséget 20 új zászlóaljjal erősítették; a sumlai és szilisztriai helyőrség ezen kívül 1000 redifből álló kiegészítést nyert. Rustukba 100 darab ágyu és 30,000 hátultöltő fegyver hozott. Az előkészületek egy 60,000 emberből álló hadsereg ellátására már megtették, s Rustukban annyi lőszer van összehalmozva, mintha a háboru már az ajtó előtt állana.

Igaz, hogy a dolgok állása Bolgárországban és más európai török tartományban szintén eléggé aggasztó, s így ez okból sem mondhatni, hogy az előkészületek minden ok nélkül történnének.

Bolgárországban a felkelő csapatok mindinkább szervezkednek, és számuk a Balkánhegyek közt és azok körül naponta szaporodik.

Hercegovinában a kedélyek annyira felizgatvák, hogy Nikola montenegrói fejedelemnek csak kevés fáradságába fog kerülni az elégedetlenséket fölkelésre birni.

OROSZ-LENGYEL ÜGYEK. A lengyel szélekről ápril 8-ról az „Augsburg. Allg. Ztg“-nak következőket írnak:

„Minő lábon áll jelenleg a kath. egyház ügye Lengyelországban, kitetszik a következő tényekből:

„A katolikus papság bevételei, melyek régebben nem voltak jelentéktelenek, köztudatúl a kormány által tetemesen megszorítottak, s a terjedelmes és jövedelmes templomföldek részint példátlanul olcsón eladattak, részint még haszonbérbe vannak adva. A papságnak most oly csekély jövedelme van, hogy életét is alig tarthatja fenn belőle; minélfogva kérvényt terjesztett fel, melyben helyzetének javításért folyamodik. Kapott is e folyamodványra választ, melyben az mondatik: hogy a papság jövedelmei azonnal javíttatni fognak, mihielyt az ország viszonyai aképp alakulnak, hogy a kormányzatra szükséges állambevételek minden irányban fedezni fogják a kiadásokat, és a kormány nem lesz többé kénytelen előlegezéseket és segélypénzeket adni az állampénztárból. Mostanság az eladott vagy még haszonbérben levő templomjóságokból befolyó jövedelmek, melyekre a folyamodvány utal, alig elegendők arra, hogy egy-egy papnak 300 rubelnyi fizetés adassék. A magasabb állásnak fizetéseit még mindig az államkincstárból kell fedezni.

„E válasz rövid értelme az, hogy a fizetések javítása határozatlan időre van elhalasztva, hanem ha a papok, a mint ez a keleti kerületekben már több ízben megtörtént, a görög-orthodox vallásra térnek át.

„Potakoff tábornok, Lithvánia új főkormányzója, Lengyelországban is talált olyanokat, a kik az ő példáját követik, mert az orosz hivatalnokok most mindenütt arra emlékeztetik a polgárság és földnép képviselőit, hogy ők most oroszok, s hogy ennél fogva kötelességük, az orosz nyelvet megtanulni, s e célra gyermekeiket a népiskolákba küldeni, hol most e nyelvben terjedelmes oktatásban fognak részesülni.

„Lengyelország russificatiójának egy új módjáról is kell említést tennünk, arról t. i., hogy a parasztság által választott falubírák egy kormányrendelet következtében elmozdittatnak, s ezután helyettük a kormány által kinevezett és fizetett előjárók fogják a falusi községek ügyeit vezetni.

„Lényeges javításnak kell ellenben tekintennünk, hogy most a felsőbb hatóságok erőiesen igyekeznek az alsóbb hivatalnokok számtalan kihágásainak és a lengyel lakosságon többnyire büntetlenül elkövetett gyalázatos zsarolásainak véget vetni.

„Varsóban a fellegrvár nagyobbitása nagy erőlyvel, vétetett munkába és folytatatik.”

FRANCZIAORSZÁG. A „Nat. Ztg“ párisi levelezése szerint már kétséget sem szenved, hogy Budberg báró visszahivatik párisi állomásáról. „A ververs-i esemény óta — írják e lapnak — Budberg állása Pétervárott meg van ingatva, mert vonakodott Meyendorff báróval párbajt vívni s őt ürtlnek nyilvánította, Meyendorff orvosi bizonyítvánnyal kimutatta, hogy nála ürtltségről szó sem lehet, s azóta mindenfelől agyarkodnak a nagykövet ellen, kinek az aristocraia nem boasáthatja meg, hogy a vele egyrangú Meyendorffal, egykori barátjával, ily módon járt el. Kegyezsztését tanusítja azon körülmény is, hogy az orosz trónörökös, midőn Nizzába érkezett, az egész világ előtt nem nyújtott kezét a bárónak, sem asztalához meg nem hívta. Hasonló viszony tarthatnának a párisban tartózkodó orosz aristocraia jövő vasárnap viselni, mely napon rendesen a nagykövetnél szokott egybegyűlni, az Oroszországban divó husvéti csók felajánlása végett. — Az idén e látogatás állítólag elmarad.

KÜLÖNFÉLÉK.

* Mult számunk már postára volt adva, midőn azon távirati tudósítást vettük, miszerint a költségvetés folyó hó 16-kán az országgyűlésnek bejelentetett; a főlöleg, oda számítván a vasutkölésönből 30 milliót, 10 milliót tesz. Erdélynek gazdasági intézet, a vajda hunyadi vár kiépítése kilátásba helyezve, jelentékeny urbérkárpótlási segély adatik, s a só-ár egyelőre nem emeltetik.

— A m. kir. vasútépítészeti igazgatóság a földbirtokosoktól a vasut kiépítéséhez szükséges földterületek bevételeit, illetőleg a vételár kifizetését városunkban s a szomszéd Bács helységében megkezdte, s rövid időn be is végzi. Az e fölötti szerződés lényeges feltételei a következők: A kisajátított földterület, a szerződés aláírás napjával a kisajátítónak használati tulajdonába átadatik. A kisajátító a kisajátítvánnyal semmiféle mellékjogot, terhet vagy szorgalmat át nem vesz. A vételár azonnal kifizetetik: a tehermentes birtokok után a tényleges birtokosoknak; a dologi joggal terhelt birtokok után is, a jogosultak azon írásbeli nyilatkozatára, hogy a kifizetésbe s a dologi jog megszüntetésébe beleegyeznek. Gondnokság alatti javakért vagy aggályos esetekben a vételár deponáltatik. Oly eladó feleknek, kiknek eladott földjén beruházások léteznek, pl. fa, borkor, mezei termény stb. az építés megkezdési határidő három nappal előre tudtul adatik, hogy azokat addig elhordhassák.

— A takarékpénztár-egylet 32 tagu választmánya kebeléből az igazgató választmánya a következőleg alakult meg: elnök: gr. Eszterházi Kálmán; választmányi tagok: Ákoncz János, Bányai Vitális, Gámán Zsigmond, Groisz Nándor, Hájos János, Kovács Antal, Korbuly Bogdán, Kövári László, dr. Szabó József, Simon Elek, Tauffer Ferenc, Wagner Frigyes.

— Félegyházról a „P. L.” a következő tudósítást hozza: „Asztalos János, az utolsó napokban oly híressé vált demagóg, azon bizelgések daczára, melyekkel Pest megye egyik tisztviselője megfizetél, s daczára azon visszás bizalmi iratoknak, melylyel kecskeméti polgártársai őt kitüntették, kötelességének tartotta Félegyházán egy népgyűlésen elnökölni. Az érdekes demagóg éppen szóközi elragadtatással beszélt a néphez, midőn egy csendőrbiztos néhány csendőr kíséretében megjelent, s őt ottalma alá vette. Asztalosnak mely homályba burkolt ifjúságából különös adatokat derít napfényre a kecskeméti hatóság által ellene megindított vizsgálat. Így a többi közt beszélik, hogy Asztalos fiatalágának oly eseményűds korszakában egy vak grófnál volt felolvasó, s még ezen alkalmaságában is valami rendkívül tudott felmutatni, a mennyiben nemcsak azt olvasta elő a grófnak, a mi az újságokban állott, hanem azt is, a mit csak hozzá gondolt szabad phantasiája. A felolvasási hivatal ezen szabadelvű felfogásának nem egy qui pro quo lett eredménye. De Asztalos az elkezdett mystificatiót tovább folytatá, csak hogy most a vak gróf helyett a vak népet akará feltüntetni. Ugyancsak Félegyházáról tájvárik ápril 14-ről: Asztalos Jánost lázításon kapva, a bíró szombaton este elfogatta. Vasárnap éjjel újabb lázítók fogattak el. A városba katonaságot kért a városi hatóság. Hétfőn korán reggel lázító tüntetés. Délelőtt a községnádas helyeselte Asztalos elfogatását. A nép a várt Madarász elibe siet a vasútra s a katonaságot insultálja. Madarász Czeglédén maradván, a boszus nép ostromolja a városházát, beveri az ablakokat s nagy rombolást tesz, hogy a lázítókat kiszaba-

dítsa. Az udvaron levő katonák lönek, mire egy lázító, Petróczy, terhes sebet kap. Délután újabb zavargások, lovasok jöttek városunkba. Egy pandúr életveszélyesen megveretik. A nyugalom helyreállt.

— Tegnapelőtt este b. monostortéczában egy cipészinas fotogénnel összeégette magát. A szerencsétlen lángoktól körözött roham az utcára, hol többen segítségére sietvén, a tűz eloltott ugyan, de arca iszonyúan el van torzítva. Még aznap kórházba szállították. — Mondják, hogy a fotogénnel gyufa világánál töltögette a lámpába, s azt ehez egyszer igen közel tartván, a szerencsétlenség megtörtént. — Ugyanez alkalommal egy kis gyermek is életveszélyben forgott, a mennyiben a láng ezt is érintette. — Ujabb intéz a fotogénnel vi-gyázatra.

— A vivni tanulókat nagy veszteség érte. A jó, kedélyes Helmreich „bácsi” ismert vívómestertünk, kinek keze alól annyi jeles vívó került ki, s ki hajlott korában sem tette félre kardját, folyó hó 14-kén éjjel tüdővészben elhunyt. Tegnap temették el, temetése egyike volt a legnépesebbeknek. Béke poraira!

— A pesti magyar királyi tudományos egyetem, Magyarország egyetlen universitása, megszünt a tudományok zárt klostroma lenni, melybe csak az bocsáttassék be, ki bizonyos számú vizsgák cerimóniáján jól rosszul keresztletett. Az egyetem a jait nyitva állanak minden rendű és méltóságú ember számára, ki egy s más szakban ismeretét gyarapítani óhajja — mint rendkívül vagy vendég hallgatónak. Így az egyetemi tanács meg-tette az ismeretek terjesztésére azon intézkedést, a mi töle függött, s mi külföldi egyetemeken is szokásban van.

— Az ideiglenes szász comes egy körutat tesz a szászok által lakott vidékeken. Utjában érinteni fog valamennyi várost, hogy a szász viszonyokról s hangulatról személyesen szerezzen magának részletes tudomást.

— A Királyhágón túlról teljes zöld világról, jó meleg, kanikulára emlékeztető napokról írunk; s mert e hét elején hegyeinket megszállta volt a hó, nekünk az efelét még most is dideregve kell olvasnunk.

— (Necrolog.) Knöpfler Károly Vilmosné született Ikrich Erzsébet maga és két fia: Knöpfler Vilmos orvos tudor, királyi tanácsos, maros-vásárhelyi országos kórház-bizottmányi elnök és főorvos, ennek neje felső boldogasszonyfalvi Pál Mária és gyermekei: Mária, Gábor és Elek; Knöpfler Károly királyi bányafőigazgatósági első számvevő, ennek neje Scherer Erzsébet és gyermekei: Károly, Gyula, Clementin, Karolin, Gusztáv, Ádel, Jenő és Lipót; egy egyetlen távollévő nővére Knöpfler Zsófia özvegy de Cordier Ferencné és több rokonai bá-natos szívvel jelentik szeretett férjének, illetőleg atyuknak, nagyatyjuknak és testvérnek aranykoro-nás érdemkeresztet díszített, több mint 60 évi buzgó hivatalos orvosi szolgálat után nyugalmazott királyi bányászati orvos Knöpfler Károly Vilmosnak, életének 86-dik, boldog házasságának 56-dik évében 1868. Szent-Györgyhó 4-kén, este 7 órakor, 6 napig tartó bállob következtében

Zalathán történt szomorító elhunytát. Béke ham-vaira!

— Az ázsiai expedíció, melyről már azt hírelték, hogy megihusult, létrejött s már minden részleteiben ki van dolgozva a tervezet. Eleinte vita tárgya volt az összeg, melylyel Magyarország a költségekhez járuljon, miután Gorove kereskedelmi miniszter csak 25%-t akart adni; végre azonban 130,000 forintban állapodtak meg. Az expedíció vezére lesz Petz ellenadmiral; két konszult fog menni Sanghai és Yeddóba; egyik dr. Scherzer, a másik még meg nem nevezett magyar leendő, kinek a magyar és az osztrák jogban egyaránt jártasnak kell lenni. Részt vesznek továbbá egy kö-vetségi titkár és attaché, a kereskedelmi szerződés-ek kötése végett, egy szintén nyolcz kereskedelmi tudósító, kik közül három magyar. Az expedíció június végén indul ki Triesztből „Donau” és „Friedrich” fregattokon, 4 hó alatt Singaporeba jut, innen Chinába, Japánba, aztán Chili, Paraguay dél-amerikai államokat látogatja meg, s miután ekként a földet körülhajozta, két év múlva visszatér, adja az ég minden baj nélkül.

Hivatalos értesítések kivonata.

Pályázat. Kiküldőmegyében mérnöki állomásra aug. 25-ig.

Árverések. Vizaknán fekvők jun. 6, jul. 6. — Kolozsvárt b. magyarutczában ház jun. 10, jul. 10. — Tordamegyében M.-Szengyelen fekvők jun. 18, jul. 23.

Csödédek. Sz. Udvarhelyi kereskedő Puskás János hagyatéka ellen; bejel. határidő máj. 20. — Fosztó Menyhárd hagyatéka ellen; bejel. határidő június 25.

KÖZGAZDASÁG.

Az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmányának f. év ápril 6-án tartott gyűlésében a következő nevezetesebb tárgyak intéztet-tek el:

1. A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi minis-terium leküldvén m.-óvári tanár Haberland Fri-gyesnek „a selyemhernyók betegségeiről” — frank-honi tanár L. Pasteur észleletei alapján — készi-tett jelentését: áttétetett az ismeretterjesztő szak-osztálynak.

2. A kir. főkörmányszék áttevén sályai lel-kész Obert F.-nek az erdélyi részekben felállítandó földmívelési iskolákat tárgyzó munkáját vélemé-nyezés végett: átdatott egy e végre kiküldött bi-zottmánynak.

3. Az erdélyi részekben országos költségen felállítandó gazdasági tanintézet ügyében kiküldött bizottmány a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. k. ministeriumhoz az erdélyi gazdasági egyesü-let által teendő felterjesztés tervét beadván, meg-állítaták.

4. A „Magyar általános hitelbank és kiviteli társulat” alapszabályai megküldetvén, ezen hazafias vállalat hírlapok utján ismertetése elhatározott.

5. Amicare Zezi — Bécsből — ajánlja egész-séges selyemhernyó tojásait 3 frt o. é. latját: en-nek a helybeli hírlapok utján közlése határozottat.

6. Gróf Kornis Viktor alapító és gr. Bethlen Dániel részvényes tagokul bejelentettek.

7. Az erdélyi kir. földterhermentési alapigaz-gatóságnak Pestre áttétele ötletéből határozottatott, hogy a m. kir. ministerium kéresek fel ezen alap-igazgatóságnak továbbra is Kolozsvárt hagyására.

8. Gazdasági egyesületi tag-és kir. főkörm.-széki tanácsos, mlts Fülei István ur felhívja a választmányt, hogy az Amerikában legjelebb török-buza fajok egyikét az ugynevezett „Dutton Korn”-t, melyet 12 soros 8—12 hüvelyk hosszú oszja, tö-mötten álló mély szemei, a hazánkban rendszeren termesztett törökbuza-fajnál korábbi érése, vékony s így könnyebben száradható kocsánya — csuszája — pozsonyi mérőnként 80 90 font sulya, s több évi tapasztalat után megállított — a hazai fajoknál — bővebb termése tüntet ki; ajánlja a gazdasági egyesület a gazdaközönség figyelmébe: ezen köz-érdéki indítvány elfogadtatván, miután az ajánlott törökbuza faj hazánkban — nevezetesen Kolozsvár határában — tett kísérletek folytán kitűnő jóságának és hasznosíthatóságának tapasztaltatott, elhatározottatott annak a gazdaközönség figyelmébe ajánlása. *)

Közi Timár Károly, titkár.

*) Ezen törökbuza-fajból kaphatni mlts Fülei István urnál 20 vékát 2 o. é. frttal. Kolozsvári kereskedő ifj. Tauf-fer Ferenc urnál nagyobb mennyiségben 2 frttával, vagy cse-rében egy vékát két vékát adva a közönség fájából.

Közi.

— Kimutatás a dézsikisegítő pénz-táregylet 1868. január, február és márczius havi forgalmáról:

Bevételek:	
Pénztári maradvék 1867. dec. hórol	512 frt 67 kr.
Havi rendes és rendkívüli beté-	
telek a 3 hóban	13,976 „ 26 „
Könyvdij 63 új tagtól	78 „ 75 „
Kamat, provisio és váltódij	1231 „ 35 „
Bélyegdíj	61 „ 90 „
366 tag által visszafizetett köl-	
eső	50,630 „ — „
Összes bevétel a 3 hóban	66,490 „ 93 „
Kiadások:	
429 tagnak kölcsön	60,495 frt — kr.
Tisztviselők díja 3 hóra	96 „ 45 „
Irodai kellékekre	14 „ 23 „
Bélyegre	61 „ 90 „
Kamat	— „ 40 „
Tőke visszafizetés	5,518 „ 50 „
Maradvék a pénztárban	304 „ 45 „
Összes kiadás a 3 hóban	66,490 „ 93 „
Szőcs Sámuel,	Turbucz Ferenc,
igazgató.	könyvezető.
Tatras Ferenc,	Govrik Ferenc,
aligazgató.	pénztárnok.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Ápril 17-kén: 5% Metaliques 100 frt 56.40. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 62.65. Kamat 57.40. 1860. Kölcsön 81.30. Bankrészevény 693. Hitel-intézeti részvény 200 frt 179.20. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2 kr 117.—. Ezüst 114.85. Cs. királyi arany 5.58 1/10.

Ápril 14-kén: Földterhermentesítési kötvény Magyarországi 71.75. Erdélyi 67.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

NEM HIVATALOS

Márkovics István divat-szövet kereskedése

(122) (főter, óvárszeglet, öz. Knáusz né háza alatt) 1—3

a tavaszi és nyári idényre dusan el van látva hölgy és férfi divat-szövetekkel, a legújabb percalin- és batisztokkal, fél- és egész-ször női ruhakelmékkel, a legjelebb gyárakból tiszta lengyol-csok-kesztyűk- és lábbelikkal, szalmakalap és napernyők-kei, melyeknek árait most leszállítva, a t. cz. közönség figyelmébe ajánlja; kívánatra mintákkal is szolgál. — Vidéki megrendelések a legponto-sabban teljesítetnek.

ASZLÁN és HUGÓ divat-kereskedése Kolozsvárt, plébánia-szöglet.

Ajánlja e jelen tavaszi idényre a birodalom, valamint a külföld nevezete-sebb gyáraiból gazdagon berendezett

„Hölgy- és férfi divat raktárát.”

Miután nagymennyiségű és feltűnő olcsóárban bevásárlásokat tehetvén, a n. é t. cz. közönség becses figyelmét különösen a következőkre felkérvén:

Jó mosó karton (pergalin) 25 kr.

dormitzer és cosmanoser 28—30—32—35 krig.

batiszt és zsákona 20—25 krig.

finomabb 30—35 „

Legfinomabb francia muslin zsákona 38—40 krig.

1/2 ször köntös-kelmék 15 krig.

1/2 rőf széles kelmék 24—28—30 krig.

Egészször Lenos, Duna és Imperial nevű köntös-kelmék 25—30—35 krig.

(Facouirt) Lüsster, Edda és Otilie nevű 40—45—50 krig.

Louzenburg, Chine pouplin sat. 60—65—70 krig.

Chine-Mohadir, Parisiene sat. finom köntös-kelmék 90—95 1—1 frt 10 krig.

Antuka és bérelt napernyők 2 frttól felyebb.

Mindenmí fete és színes selyemruha-kelmék, legújabb divatu női fel-öltők, valamint uraknak egész rendbeli öltözékre való szép gyapjuszövetek, ezeken kívül minden, mi e cikkhez tartozik, a legutányosabb árakért kapható.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek, valamint kívánatra postán is küldetnek.

(109)

3—3

Nyomatott az ev. ref. főtanoda bettivel (Bel-farkasutca 74. sz.)

(96) Legujabb találmány! Nem kell már arcfesték!

A magas m. k. kormánytól kiz. szabadalmazott egyedül valódi testbőrsejítő-szer

Pulcherin.



Altala természetes iris és ép testzsin, sőt ha az rég elveszett, előállítatik; egyúttal azon kitűnő tulajdonsággal van felruházva, hogy a testbőr minden tisztálanságait, valamint sárgás és halvány arcszint, sőt a redőket s ráncokat is legrövidebb idő alatt eltávolítja, a kor vagy kora bú pusztításai, elhanyagolt ápolás vagy arcfestékek használatá által sápadt és tekintelenlenné vált testbőrnek csakhamar természetes teljessé- get, tisztaságot, kellemes lágyágot, bársouy finomságot, ruganyosságot s ifjúi frissessé- get kölcsönöz, végre az így hibátlan tisztára vált arcot, többszöri megnedvesítés után, a leggyengébb természetes piros színt, milyennel csak a virágzó ifjúság díszekedhetik, ennyire lehetékint idézi elő.

Hatása biztos és meglepő, ellenben használási módja rendkívül egyszerű; csak hiki ezen sajátásos egybevetés által létrejött mütemény valóban fényes hatásáról meggyőződnék, akkor joggal azon kilátás nyílik, hogy e jeles szer, melyhez nincs hasonló, minden müvelt népnél csak-hamar nélkülözhetenné válik.

ARA: Egy próba-palack, használati utasítással 1 frt — kr. Egy eredeti-palack használati utasítással 1 frt 70 kr.

Tek. Bayer Gyula úrnak, a gyógyszerészet magisterének Bécsben. Ezennel tanúsítatik, hogy a Bayer Gyula úrnak, a gyógyszerészet magisterétől Bécsben, feltalált szabadalm. „Pulcherin” nevű Cosmétique, e helyett vegytani elemzés alá vétetett, és benne semminemű ásványi alkotórész, egyáltalán semmi az egészségnélmetlen ártalmas anyagok találtattak. Kelt Bécsben, 1867-iki november 28-dikán.

A cs. k. kör-vegytani intézet részéről.

Cs. kir. törvényszéki-vegyész,

Dr. Joh. Flór. Heller s. k.

Kapható: Kolozsvárt a „Szent-háromságához” címzett gyógyszerháza BINDER K. gyógyszerésznél bálso-monostortéczában a városi Redoute során.

Szállás változtatás.

Van szerencsém a n. érd. közönséggel tudatni, miszerint szállásomat, mely eddig a kismesterutczában Hegedüs-féle házban volt, folyó évi Szentgyrgy napjától kezdve hidutozába a Streicher-féle 317 számú házhoz áttettem.

Nagyobb szállásom lévén egyszerűs mind tudatni kívánom a nagy érdemű kö-zönséggel, hogy ezentul növendék leányokat élelmezés és tanítás végett elfogadok.

Magam a nagyérdemű közönség kegyébe ajánlvá maradok Kolozsvárt, ápril 15-kén, 1868.

Schell Mihályné,

szül. DESBORDS JOSEPHINE.

(123) (1—3) TAUFFER JÁNOS

ezukrászatában Kolozsvárt

naponta kapható: finom

f a g y a l t

és

hideg kávé,

továbbá naponta kétszer: délelőtt 10

és délután 4 órakor friss

almás-béles

melegen.

(115) (1—6) A karlsbadi

természetes ásványosvíz szétküldése.

A karlsbadi ásványosvíz nem rit-kán csudalatra méltó arányban növekvő gyógyereje anynyira ismeretes, hogy nem szűkség azt földicsérni. Ez több év század tapasztalataiból felmutatott tény. Hogy mily nemű betegségekben kell használni, vagy orvosi kitéllel „mire van hivatva Karlsbad” egy dr. Mannl által szerkesztett önálló iratban vélesem felmutatott. Ezen irat mindenkiné in-gyen és bérmentve szétküldetik kívánat-ra. Karlsbad minden forrásai szétküld-betők, mindazáltal inkább a malomkút, a kastélykút és a buzgó forrás jkületik szét legerősebben egész és fél üvegek-ben. Megrendelések ásványos-vízre, buz-gó sora (Sprudelsalz), buzgó szappanra (Sprudelseife) pontosan teljesítetnek minden nagyobb városban a bizományok által, és egyenesen Heinrich Mattoni víz-szétküldési igazgatósága által Karls-badban, (Csehország) és Bécsben Maxi-miliánutca 5.

Mai számunkhoz félív melléklet van csatolva.

HIRDETÉSEK.

(21) Gyakorl. fogorvos **POPP I. G.** urnak
(2-4) Bécs, Stadt, Bognergasse 2 sz.

Vonatkozással utóbbi levelémre, bűnbánólag kell magamat gyengeséggel vádolnom. Az Anatherin-Szájvíze utánzásainak ocsósága, s némely gyógyszerész állítása által, hogy az Anatherin Szájvizet a valódihoz hasonló minőségben tudják készíteni — eltántorítva, minthogy Önnek Anatherin-Szájvíze elfogyott, ismételtelen elhagyám magam ragadtani, s ezen készítményeket igénybe vettem. Nemesak, hogy azoknak semmi gyógyhatása nem volt, sőt még rosszabbították a beteges állapotot, úgy hogy csak Önnek felülmúlhatlan Anatherin-Szájvíze használata után nyerhettem ismét segélyt Anatherin-fogpépének hatását is tanúsítva találtam.

Hálásan maradok különös tisztelettel
Drabotusz, 1867 július 29 én

alázatos szolgálója:

ZAVADZKI JÓŠ. lovag.

BIZOMÁNYOSOK: Kolozvartt: WOLFF J., Dr. HINCZ Gy. ENGEL J. és BINDER gyógyszerészek és KÁRVÁZ J. Toldi: Wolf gyógyszer. Szében: Müller gyógyszer. Zóher, Steiner. Brassóban: Fabick gyógyszer. Jekelius gyógyszer. C. Anken. Károly-Fehérvárt: Sander gyógyszer. Segesvárt: Misseltacher, Dániel D. és Markus Fr. Beszterczén: Dietrich, Fleischer és Tergavits. Ed. Dézsen: Krémer Samuel. Dévén: Bosniaki & Gergely. Medgyesen: Folbert gyógyszer. Nagy-Enyeden: Oberth J. gyógyszer. M. Váradhelyt: Fogarasi D. és Bucher. Szászvároson: Leonhardt. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Weiss gyógyszer. Sz. Somlyon: R. Tarsa Ign. Kézdi-Vásárhelyt: Nagy Jakab. Bőszörményben: Lányi J. gyógyszer. Nagy-Bányán: Papp gyógyszer. N. Károlyban: Jellinek gyógyszer. Nyíregyházán: Bacsay B. gyógyszer. Szinyér-Váralján: Gerber gyógyszer.

(201) LEGKITÜNÖBB SZÉPÍTŐ-SZEREK.
(17-20) Dr. BÉRINGUIER L.
KORONA-SZESZE

(A kölni víz quintessenciája.) Eredeti üvegekben 1 ft 25 ujkr.
Kittűnő minőségben nemcsak mint illat- és mosdó-víz, hanem mint dicső gyógy erejű segédszer, mely az ételszerveket élleszti és erősíti.

Dr. Borchardt orvost. **NÖVENY-SZAPPANA**
Az arcbőr szépítésére és épségtartására, és minden bőrtisztatlanság ellen, valamint mindennemű fűrdőkhöz nagy sikerrel használható.
= Ipecséttel eredeti csomagokban 42 kr. =

Dr. BÉRINGUIER NÖVÉNYI HAJFESTŐSZERE
(Teljes tokabon kefék és csészékkel 5 ft.)
Mint tökéletesen célszerűnek és teljesen ártalmatlannak ismert szer a hajak és szakál egy a szemöldök minden árnyzatú színre való tetszés szerinti tartós befestésére.

Dr. LINDES TANÁR
növényi rud-hajkenőcse
fokozza a haj fényét és hajlékonyságát, alkalmas egyszerűsége miatt a hajdomoknak épen tartására. = eredeti darabja 50 kr. =

Dr. BÉRINGUIER
növénygyökér-olaja
= hosszabb használatra elégséges üvegekben ára 1 ft. o. 6. =
A legalkalmasabb növénygyökökből készítve, a haj és szakál épen tartása, erősítése és szépítésére, úgy szinte a kellemtelen fejkörpa és sörnyörvények meggyógyítására.

Dr. Suin de Boutemard **Fogpasztaja**
egész és fél csomagokban 70 kr. és 35 kr.
A legújabb, legkényelmesebb és legbiztosabb szer a fogak és foghúg épségtartására és tisztítására; e paszta egyszerűsége miatt az egész szájrúgnak igen jótékony üdösget kölcsönöz.

BALZSAMOS OLAJBOGYÓ-SZAPPAN.
Mint szelíd és határozott mindennapi mosdószer, még a leggyöngyöbb bőrű hölgyek és gyermekek számára is igen ajánlatos. = Eredeti csomagban 35 kr. =

Dr. HARTUNG
CHINAHEJ OLAJA
A haj tenyésztésére és szépítésére a legjobb chinahéj lefőzése balzsam-olajjal. = Ára 85 kr. =

Dr. Hartung **NÖVÉNY-HAJKENŐCSE**
A leghatékonyabb, táplálóbb folyadékok és növényrészekből, a hajnövelés előmozdítása és éllesztése. = Ára 85 kr. =

Valamennyi fentebbi czikk, mint feltűnő tulajdonságuk által dicséretesen bebizonyított tárgyak valóságukérti jótállással kizárólagosan kaphatók:

Kolozvartt: WOLFF J. és ENGEL J. gyógyszerészeknél, valamint:
Beszterczén: Kelp Ferenc; és Dietrich & Fleischer. Brassóban: Stenner F. és Jekelius. Ferdinand gyógyszerészek. Dévén: Bosniaki A. Dézsen: Krémer Samu. Nagy-Enyeden: Horváth Ferenc. Erzsébetvárosban: Schmidt A.; K. Fejérvárt: Rusz János és Matherny Emil gyógyszer. Kézdi-Vásárhelyt: Fejér Lukács. Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D. Medgyesen: Breckner K. K. és Vándory & Brandsch. Segesvárt: Misseltacher J. B. és fia. Sz. Újvárt: Placintár és fia. Sz. Régenben: Kinn János G. és Wachner Traugott. Szász-Sebesen: Weissörtel Ad. G. Sz. Zóher J. F. és Lur János. Székely-Keresztúron: Binder Márton. Seps-Szentgyörgy: Vitélyos Béla. Sz. Újvárhelyt: Kautz J. A. gyógyszer; Szeredában: Gözsy A.; Sz. Somlyon: Rusz Ignác. Tasnádon: Szongott Jakab. Tordán: Velits G. és Wolf G.; Zalathán: Megay Guszt. A. gyógyszer.

Sérvben szenvedőknek igen figyelemre méltó.

A híres **sérv-balzsam**, melynek magas értéke még Párisban is elismertett s a mely sok orvosi tekintélyek által meg lön próbálva, és a mely sok ezer esetben szerencsés gyógyulást eszközölt, minden időben levél által megrendelhető egyenesen alólírott nál, skatulyája 4 frtjával o. é. készpénz beküldés mellett, mivel postai utánvétel nem történhetik.

Nem nagyon régi sérvnél elég egy skatulya.

Kr. J. J. Eisenhut Gaisban, St. Gallen mellett, (Svájc.)

FEHÉR MELL-SZÖRP
(weisser Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögek, mellfájások, nátház, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elnyálkásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen **görcsös köhögés és számarhurutnál**; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkák kiűzését, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, — még az oly heves és gonosz **aszakórköhögést** is, s a **vérhányást**.

Egy kisebb üveg 80 kr., nagyobb üveg 1 ft. 25 kr.

Kapható: Kolozvartt, Binder K. gyógyszerészénél belső monostorutca a Redout során.

(16) — 18/ 1868. — (7-*)

Valódi MOLL SEIDLITZ-PORA

mely a párisi múkiállításon arany-érmert nyert.

Középponti raktára a „Gólyához“ címzett gyógyszerár Bécében, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Múltan tapasztaltam, hogy az ugynevezett Seidlitz-por használati utmutatásokkal árutaték, melyek szóról szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját néveláírásomat is viselik, s ily módon azok külsőjelekről ítélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenébe óvva mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, miszt az ilyen szereknek megkülönböztetése végett, „az általam készített Seidlitz-por minden katulyája és minden egyes adag papir-burkolata hivatalos őrizmény alatti saját véd-íparjeggyemmel van ellátva.“

Ára egy bépecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívül esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddigelő ismert házi gyógyszerek közt bizonynyára a legelső helyre méltandók. A császár nagy birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezrenyi hálaírat részletes biz nyitványul szolgál, hogy azok rögzített dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szívdobogás, ideges fűfűzés, vértörölés, köszvényeszerű tagfájdalom, s végül hystéria, hypochondria, tartós hanyási inger stb. esetekben a legjobb eredményt használtattak, s a legártalmasabb győgyeredményt vívtak ki. Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványt tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, múltan az allopathiai és vizgyógyimódot használtak. Ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan visszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók kereskedők, kézművesek, művészek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvek, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható **osupán csak**
Kolozvartt: **BINDER K.** (ezelőtt Ritter) gyógytárában b. monostor-utca a városi Redoute során; továbbá **WOLFF J.** gyógytárában.
Beszterczén: Szongott György. N. Váradon: Jánky Antal.
Brassóban: Jekelius F. Segesvárt: Teutsch J. B.
M. Váradhelyt: Jeney Károly. Szászsebesen: Binder F. gyógyszer.
Bucher M. és Burdats A. Szerdahelyt: Schimert F. gyógyszer.
Nagy-Károlyban: Schöberl. Zilahon: Harmath S. F.
Nagy-Szebenben: Müller gyógyszer.

A fennebbi czekeknek létezik még ezeken kívül a
norvégiai „Bergen“ városból való
valódi DORSCH-MÁJHALZSIROLAJ
raktára is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr. egy kisebbnek 1 ft. o. 6.
Az üvegek el vannak látva védmárkával és kimerítő használati utasítással.
Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czin-kupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsir-faj a dorschhalaknak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsirolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesebb gyógyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, köszvény és csúsz, idült hörkűtés, szemgyulladás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

gyógyszerész Bécében, „zum Storch“, Tuchlauben.

Csak e hó végéig lehet előfizetni a HONVÉD-ALBUMRA

Kolozvartt Stein Jánosnál.

Fűzött példány 5 ft.

Diszes-aranyos kötésben 8 ft.

A példányok bérmentve küldetnek szét.

Ugyancsak Stein Jánosnál kapható:

A D A T O K a XI-dik zászlóalj történetéhez.

Egy honvéd magán jegyzetei. 1—120 lap 8-adrétben. Ára 50 kr o. b.

Postán küldve 55 kr.

Midőn Magyarországon az első tíz honvéd zászlóalj már teljesen megalakult: az erdélyi részekből is a XI. és XII-nek alakítása el lön batározva. Kolozvartton kezdődött a XI-dikhez való toborzás, Maros-Vásárhelyen a XII-ikhez. E két zászlóalj Erdély ifjúságának virágából állott.

E könyvecsében a XI-iknek van leírva rettenetesen bátorsága, sauyaru szenvedései és történeti dicsősége. Kevés család van, melyből fia, vő, testvér vagy atya ne szolgált volna e hős zászlóaljban. Ezek igazán hazafiak, a baka katonái voltak; minden csata részesei, előcsatárai a legvőresebb ütközeteknek. Csucsá, Medgyes, Szeben, Piski batára mind verőktől azott, hősü babáraitól lett történetivé. Hogy Erdély 1849-ben a reactio fűszkét megsemmisítette, hogy nyílt földön nem volt ellenség, nagy részben az ő érdemük. A hölgyek virággal borították el őket, a fővezér veres csakót adatott számukra, zászlójuk együttesen kapott érdemjelt annak bizonyágát, hogy annak egyenként és összesen minden tagja vitéz.

Ezeket beszéli el itt a zászlóalj egyik vitéz őrnagya, egyszerű nyelven, saját látása s meggyőződése szerint. E művecske a hős Bem, e zászlóalj és az erdélyi hadjárat érdemlett megdicsőítése.

Ajánljuk a hon tti fiaiak és leányainak.

Az erdélyi muzeum egyelet évkönyvei.

I-ső kötet: (1860—61. 4-rét 26. 158 l.) 1 ft 70 kr.

II-dik kötet: 3 rajztáblával. (1862—63. 4-rét 147 l.) 1 ft 60 kr.

III-ik kötet: 18 rajztáblával 1864—65. 4-rét 3 ft 20 kr.

IV-dik kötetnek I-ső füzeté. 1 ft. — kr.

II-ik füzeté (3 rajztáblával) 1868. 1 ft. 50 kr.

(49) (8—10) **FRISS gazdasági és kertivetemény magvak.**
Lóhere, valódi franciaia, magyar Luczerna, Stajer vörös, Burgundi répa, Tarló répa, Bükköny, Török baltacim (Esparcet) franciaia és angol (Perje) fűmag, Alma és körtve mag, Akácza mag.
Mindennemű kertivetemény magvak és néhány 100-féle legújabb virágmagvak, legjobb minőségben és jutányos áron
Szentjánosi Ferencznel Kolozvartt (középutca.) Árjegyzék, kívánatra bérmentve küldetik.

(108) (3—3) **Szamosfalván**

Sz.-György naptól kezdve haszonbérbe több évekre

Kiadó jószág.

Értekezhetni iránta a várdán alóli emeletes szeglet háznál Szigethy Józseffel Kolozvartt.

(101) (3—10) Alólírt szállító és bizományi üzlet ajánlja magát Erdélyből és Erdélybe szállítások eszközésére a legpontosabb szolgálat biztosítása mellett.

ADLER IGNÁCZ
Nagy-Váradon, fekete-sasutca.

(95) (3—3) **Figyelmeztetésül**
(Stajer) lóhere mag, veres virágu, mázsája 32 ft. Luczerna s más takarmány és vetemény magvak nagy válassztékban és legolcsóbb áron kaphatók
PAPP JÁNOS kereskedésében Kolozvartt.

(1) (12—50) **Beste Wiener Stiefel-Glanz Wichse ohne Vitriol**
STEFAN FERNELOND Franz Fernleand's Neffe WIEN Seilerstrasse 21. Welt.

(113) 3—3 Kis-Kenden, a Küküllő vizén, van egy legjobb állapotban levő négykövű lisztelő-malom, Szentgyörgynaptól kezdve haszonbérbe adó. — Értekezhetni iránta Szigethy Józseffel, a várdán alóli emeletes szeglet-háznál. Kelemenelkén a báró Henter-féle udvarban.

KÖLTSÉG KIMÉLÉS HIRDETÉSEKNEK.
(15—*)
(46)
Nagy meglepetéssel jelen-tékeny elengedés.
Minden hirdetés bérmentve küldetnek szét, valamint számos megfizetés a többlettőlúli elismerésnek örvendő.
Hirdetési-közponi iroda által, A. OPELIK, Bécs, Wollzeile 22.
Hirdetési-közponi iroda által, A. OPELIK, Bécs, Wollzeile 22.
Hirdetési-közponi iroda által, A. OPELIK, Bécs, Wollzeile 22.

